

# It Zitemza...

... als je dader bent  
van een misdrijf



# 't Zit em zo...

... als je patient bent

## Een als Misdrijf Omschreven Feit

Minderjarigen kunnen volgens de Belgische wet geen misdrijven plegen. Wanneer je als jongere iets ernstigs mispeutert, iets wat illegaal is, pleeg je 'een als misdrijf omschreven feit' (ook wel MOF genoemd). Als misdrijf omschreven feiten zijn bijvoorbeeld het dealen van drugs, het stelen van Cd's, het spuiten van graffiti op gebouwen, dronken herrie schoppen op een fuif, als twaalfjarige met een brommer rijden op straat,...

## De politie

Wanneer iemand een strafbaar feit pleegt, en dit wordt vastgesteld door of gemeld aan de politie, stelt de politie normaal een **proces-verbaal** (P.V.) op. In dit P.V. wordt genoteerd wat er precies gebeurd is. Dit proces-verbaal wordt doorgestuurd aan de **procureur des Konings** (lid van het **parket of van het Openbaar Ministerie**).

Wanneer een misdrijf gepleegd wordt en iemand wordt **verdacht**, zal de politie de verdachte **verhoren**, ook als de verdachte minderjarig is. Minderjarige verdachten hebben tijdens dit verhoor geen recht op de bijstand van een vertrouwenspersoon of van hun ouders. Sinds 2012 moeten minderjarige verdachten wel kunnen overleggen met een advocaat vóór de politie hen de eerste keer verhoort. Wanneer de minderjarige verdachte van zijn vrijheid wordt beroofd, heeft hij bovendien ook recht op bijstand van een advocaat tijdens elk verhoor gedurende de eerste 24 uur van zijn vrijheidsberoving. De minderjarige verdachte vanaf 12 jaar heeft recht op een **kopie** van de tekst van het verhoor.

## *Het Openbaar Ministerie (O.M.)*

De procureur des Konings van het O.M. (of het parket) beslist wat er verder met de zaak gebeurt.

De procureur kan beslissen om de zaak te klasseren, te **seponeren**. In eerste instantie betekent dit dat er verder niets gebeurt, maar als de minderjarige een nieuw misdrijf zou plegen, kan hij wel nog steeds worden vervolgd voor het eerste misdrijf, tenzij de mogelijkheid tot vervolgen verjaard is (meestal na vijf jaar).

De procureur des Konings kan de jongere ook een **waarschuwingsbrief** sturen, en/of hem en zijn ouders **oproepen** om de boodschap persoonlijk mee te geven.

Of de procureur kan beslissen dat de zaak wordt doorgestuurd naar de rechter. Bij minderjarigen is dit de **jeugdrechter**. De procureur vordert (vraagt) de jeugdrechter dan om een maatregel op te leggen.

Let wel: wanneer een minderjarige van 16 jaar of ouder, een **verkeersinbreuk** pleegt en voor de rechter moet verschijnen, is de **politierechter** bevoegd in plaats van de jeugdrechter.

Indien de zaak niet wordt geseponeerd, moet het parket, voor het de minderjarige doorstuurt naar de jeugdrechter, overwegen om de jongere deel te laten nemen aan **herstelbemiddeling**. Dit is een overleg tussen de minderjarige, zijn ouders en het slachtoffer. De minderjarige heeft hierbij steeds recht op bijstand van een advocaat!

Wanneer via bemiddeling een akkoord bereikt wordt tussen dader en slachtoffer, moet dit akkoord worden goedgekeurd door de procureur des Konings. Het parket en de jeugdrechter moeten ook rekening houden met dit akkoord bij het nemen van een verdere beslissing.

Let wel: Bij ernstige feiten kan de minderjarige direct **aangehouden** worden om voor de jeugdrechter te worden geleid. Vooraf kan hij maximaal 24u door de politie worden vastgehouden in de jeugdcel. Zijn ouders moeten hiervan op de hoogte worden gebracht. Daarnaast kan de minderjarige verdachte ook vragen om een vertrouwenspersoon naar eigen keuze op de hoogte te brengen van de aanhouding.

## *De jeugdrechtbank*

### • VOORLOPIGE MAATREGELEN

De jeugdrechter kan indien nodig **voorlopige maatregelen** nemen ten aanzien van een minderjarige. Op dat moment staat de schuld van de jongere nog niet vast. Deze maatregelen kunnen daarom in principe nooit bedoeld zijn als 'straf', maar enkel als maatregel ter 'bescherming' van de minderjarige of van de maatschappij, of als maatregel van 'onderzoek'. Ze moeten voor een zo kort mogelijke periode worden opgelegd, en mogen (in principe) nooit langer dan zes maanden duren.

Mogelijke maatregelen zijn dat de minderjarige **in zijn leefomgeving blijft**, maar een aantal **voorwaarden** opgelegd krijgt, zoals regelmatig school lopen, in therapie gaan, een leerproject volgen,... De uitvoering van deze maatregelen kan worden gecontroleerd door de sociale dienst bij de jeugdrechtbank. De minderjarige kan ook een huisarrest opgelegd krijgen, dat kan worden gecontroleerd door de politie.

De jeugdrechter kan beslissen de minderjarige **te plaatsen** in een voorziening bijzondere jeugdzorg, in een open of gesloten afdeling van een **gemeenschapsinstelling** (Ruisselede of Mol) in het gesloten federale centrum van **Everberg** (De Grubbe) of, als er geen plaats is in de Grubbe, in de **jeugdgevangenis van Tongeren**.

Tijdens deze fase zal, naast het onderzoek naar de gepleegde feiten, ook een maatschappelijk onderzoek worden gevoerd door de consulent van de sociale dienst bij de jeugdrechtbank, om de persoonlijkheid van de minderjarige en zijn leefomgeving in beeld te brengen.

#### • DE DEFINITIEVE FASE, DE FASE TEN GRONDE

Wanneer de procureur de zaak doorstuurt naar de jeugdrechter, krijgen de minderjarige en zijn ouders een dagvaarding (uitnodiging) om op een bepaalde dag en uur aanwezig te zijn op de **zitting** van de jeugdrechter waarop zijn zaak behandeld wordt.

Tijdens deze zitting luistert de jeugdrechter naar de procureur des Konings, naar de advocaat van de minderjarige en naar de minderjarige zelf. Wanneer de minderjarige ouder is dan 12 wordt hij verwacht zelf op de zitting aanwezig te zijn. De ouders van de minderjarige en hun advocaat komen normaal ook aan het woord.

Nadat de jeugdrechter de zaak grondig overdacht heeft, kan hij beslissen dat het onvoldoende bewezen is dat de minderjarige het als misdrijf omschreven feit pleegde. De minderjarige gaat dan vrijuit.

Als de jeugdrechter de feiten wel bewezen acht, kan hij de minderjarige een **maatregel** opleggen. De duur van deze maatregelen moet steeds in het vonnis worden vermeld.

In de jeugdwet werden een hele reeks maatregelen bepaald, die ook samen kunnen worden opgelegd. Enkel de meest voorkomende worden hieronder vermeld.

*De minst ingrijpende maatregel is de **berisping**, een 'officiële vermaning' van de jeugdrechter. De jeugdrechter kan ook een voorstel van **herstelbemiddeling doen**. Of hij kan een **geschreven project**, een voorstel dat de minderjarige zelf maakt om de door hem veroorzaakte schade te herstellen, aanvaarden. De minderjarige kan veroordeeld worden tot een **gemeenschapsdienst** (werkstraf) van maximaal 150u... Tot slot kunnen dezelfde maatregelen als deze in de voorlopige fase, zoals het naleven van bepaalde **voorwaarden** en de **plaatsing** door de jeugdrechter worden opgelegd.*

In principe eindigen maatregelen van de jeugdrechtbank ten laatste wanneer de minderjarige 18 jaar wordt. In uitzonderlijke omstandigheden kunnen de maatregelen ook na de meerderjarigheid doorlopen.

Wanneer de minderjarige schade berokkend heeft, is het aan de jeugdrechter om te beslissen of er een schadevergoeding moet worden betaald of niet, en over het bedrag ervan.

## De Uithandengeving

Minderjarigen tussen **16** en **18** jaar die **zeer ernstige feiten** hebben gepleegd of voordien reeds een maatregel opgelegd kregen, kunnen door de jeugdrechter uit handen worden gegeven. Deze beslissing kan pas worden genomen na een maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek van de minderjarige.

Uit handen gegeven minderjarigen worden doorverwezen naar een **bijzondere kamer van de jeugdrechtbank**, waarin drie rechters zetelen, één jeugdrechter en twee correctionele rechters. Deze kamer zal het gewone, volwassen **strafrecht** toepassen. Indien het gaat om zeer ernstige misdaden, bv. moord, kan de minderjarige ook doorverwezen worden naar het **Hof van Assisen**.

Uit handen gegeven minderjarigen kunnen een gevangenisstraf opgelegd krijgen, die ze zullen uitzitten in de jeugdgevangenis van Tongeren of in de gewone gevangenis, wanneer ze meerderjarig zijn geworden.

## De advocaat

De minderjarige moet steeds verdedigd worden door een **advocaat** als hij voor de jeugdrechter verschijnt.

Hij mag deze advocaat zelf kiezen. Wanneer hij zelf geen advocaat gekozen heeft, zal de rechter er één aanduiden. Deze advocaat moet de minderjarige bijstaan gedurende de hele gerechtelijke procedure.

## Beroep

Wanneer de minderjarige niet akkoord gaat met de beslissing van de jeugdrechter kan hij tegen deze beslissing in **beroep** gaan.

Hij heeft hiervoor **15 dagen** de tijd vanaf de dag dat hij op de hoogte werd gesteld van de beslissing van de rechter. Het Hof van Beroep moet binnen de 2 maanden de zaak van de minderjarige behandelen.

Wanneer de minderjarige opgesloten wordt in een gesloten opvoedingsafdeling van een gemeenschapsinstelling, in De Grubbe te Everberg of in de jeugdgevangenis van Tongeren moet het beroep zijn ingesteld binnen de **48 uren** en worden behandeld door het Hof van Beroep binnen de 15 werkdagen.

## Een strafblad?

Het is verboden om de **identiteit** van een minderjarige die vervolgd of berecht wordt voor het plegen van een als misdrijf omschreven feit, in het openbaar bekend te maken.

Maar de maatregelen die de jeugdrechter oplegt, worden wel bijgehouden in het **centraal strafregister**.

De informatie uit het centraal strafregister kan enkel doorgegeven worden aan de **overheid**. En enkel wanneer deze inlichtingen echt nodig zijn. Zo is het mogelijk dat het centraal strafregister ingekeken wordt als iemand na zijn 18 jaar nogmaals ernstige feiten pleegt. Maar ook als je na je 18de solliciteert bij het leger of de politie.

Een gewone werkgever kan deze informatie niet opvragen.

De informatie wordt automatisch gewist wanneer je 28 jaar wordt. Wanneer er 5 jaar verstreken is sedert het einde van de maatregel kan je ook zelf vragen om ze te laten wissen.

## Nog vragen?

In deze folder wordt de situatie van minderjarige daders kort toegelicht. Wanneer je nood hebt aan meer informatie of graag je eigen situatie wil bespreken, kan je steeds contact opnemen met de Kinderrechtswinkel!

De "tZitemzo..."-reeks bestaat uit meerdere folders over verschillende thema's die belangrijk voor je kunnen zijn. Je leest meer uitleg over de bijstand van 'een advocaat', over je contacten met 'de politie' en over 'als je slachtoffer bent van een misdrijf' in één van deze folders. Ook een folder over bijvoorbeeld 'het hoorrecht van minderjarigen', en over 'als je thuis problemen hebt',... maken deel uit van deze reeks.

Alle folders uit de "tZitemzo"-reeks kunnen besteld worden bij de Kinderrechtswinkel.

### Je kan de Kinderrechtswinkel bereiken via:

☎ 070/21 00 71

@ info@kinderrechtswinkel.be

➔ www.kinderrechtswinkel.be



met steun van de Vlaamse overheid